

Bitmeyen Acı: Hocalı Soykırımı

Güney Kafkasya'nın en stratejik noktalarında birinde yer alan Dağlık Karabağ, 1826 yılında Çarlık Rusya tarafından işgal edilmiştir. Başta Ermeniler olmak üzere Hristiyan nüfusun bölgeye yerleştirilmesi üzerine bir politika izleyen Çarlık yönetimi, ayrıca çıkardığı kararnemelerle Azerbaycan Türklerini bölgeden uzaklaştırmıştır. Sovyetler Birliği döneminde ise bölgenin statüsü Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ne bağlı özerk bir bölge olarak kabul edilmiştir.

Rusya'nın yıllarca sürdürdüğü nüfus politikaları sonucu Dağlık Karabağ'da Ermeni nüfus çoğunluk durumuna geçerken 1960'lı yıllardan itibaren Ermenistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti, Nahçıvan ve Karabağ üzerinde hak iddiasında bulunmaya başlamıştır. 1988 yılına gelindiğinde bölgedeki ilk çatışmalar başlamış ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından 1991'de bağımsızlıklarını ilan eden Azerbaycan ve Ermenistan arasındaki gerilim savaşa dönüşmüştür.

Ermenistan'ın ilk Cumhurbaşkanı Levon Ter-Petrosyan Rusya'nın da desteğini alarak Ermenistan'da yaşayan Azerbaycan Türklerini sürgüne gönderirken, Azerbaycan'a bağlı özerk bir bölge olan Dağlık Karabağ'ı da işgal etmiştir. Aradan çeyrek asrı aşan bir zaman geçmesine rağmen işgal ettiği topraklardan çekilmeyen Ermenistan, uluslararası hukuku çiğnemeye devam etmektedir. 20.000'den fazla insanın ölümüne yol açan savaş, milyonlarca insanı göçe zorlamıştır. Ancak bu süreçte meydana gelen olaylardan hiçbiri Hocalı'da yaşananlar kadar dramatik değildir.

“...Helikopterden bakıldığında bazı Azeri mültecilerin kaçmak istedikleri, ancak tüm çabalarına rağmen yakalanarak öldürüldükleri açıkça görülebiliyor... Erkek, kadın ve çocukların cesetleri Dağlık Karabağ'ın karlı yamaçlarına saçılmış bir vaziyette...”

3.000 Azeri Türkünün yanı sıra Ahıska Türklerinin de yaşadığı Hocalı, Dağlık Karabağ bölgesinde stratejik bir konumda yer almaktadır. Karabağ ile Ermenistan arasındaki bağlantıyı sağlayan kasaba ayrıca bölgedeki tek havalimanına sahip olduğu için stratejik bir merkez konumdadır. Hocalı, bu özelliğinden dolayı Karabağ Savaşı boyunca Ermeniler tarafından askerî bir hedef olarak görülmüştür. 1991 yılının Ekim ayında Hocalı kasabasına kara yolu ulaşımı kapanmış ve bölge Ermenilerce abluka altına alınmıştır. Kasım 1991'de Hocalı'da bir helikopterin vurulmasıyla 20 kişilik uluslararası gözlemci heyetinin hayatını kaybetmesi sonrasında ise bölgeye hava yolu ulaşımı da kapanmıştır. Kasabanın gaz ve elektriğinin kesilmesiyle Hocalı tamamen Ermeni ablukasına girmiştir.

Hocalı kasabası sakinleri, 26 Şubat 1992 tarihinde 366. Rus Motorize Alayı'nın desteği ile Ermenistan Silahlı Kuvvetleri'nin gerçekleştirdiği büyük bir katliam yaşamıştır. Katliam sırasında Hocalı profesyonel bir ordu tarafından değil, hafif silahlara sahip 100'ün üzerinde gönüllü tarafından savunulmuştur. Azerilerin elinde silah olmayışı da Mihail Gorbaçov'un 1990'da çıkardığı bir kanunla ilgilidir. Söz konusu kanunla Sovyetler Birliği'nin bütün bölgelerinde av silahları da dâhil tüm silahlar toplatılmış, ancak bu bölgedeki Azerbaycan Türklerinin silahsızlandırılmasına hizmet eden bu kanuna Karabağ Ermenileri uymamıştır.

Rusya destekli Ermeni askerleri savunmasız Türk şehri Hocalı'ya girerek sivilleri barbar ve vahşi bir şekilde katletmiştir. Hocalı havaalanı 366. Rus Motorize Alayı'nın düzenlediği saldırılar sonucu kullanılamaz hale gelmiştir. Hocalı'dan kaçmaya çalışan Azerbaycan Türkleri, Ağdam yolu üzerinde Ermeni askerleri tarafından esir alınmış, bir kısmı ise türlü işkencelerle katledilmiştir. Yakın tarihin bu en vahşi günlerinden birinde Hocalı'da insanların kafa derileri yüzülmüş, kafaları vücutlarından koparılmış, hamile kadınların karınları kesilmiş, kol ve bacakları ayrılmış ve insanlar diri diri yakılmıştır. Azerbaycan Cumhuriyeti'nin resmî açıklamasına göre o gün 106'sı kadın, 83'ü çocuk olmak üzere toplam 613 kişi katledilmiş, binlerce insan işkencelerle birlikte ağır şekilde yaralanmıştır; gayriresmî rakamlara göreyse ölü sayısı binleri bulmuştur.

Hocalı Soykırımı'nın üzerinden çeyrek asrı aşan bir zaman geçmesine rağmen bu topraklar halen Ermeni işgali altındadır. Ancak bu vahşeti yaşatanlar ne cezalandırılmış ne de herhangi bir bedel ödemiştir. Asılsız iddiaları her fırsatta gündeme getirmekten çekinmeyen “modern” uluslararası toplum, Azerbaycan Türklerinin yaşadığı vahşet karşısında sessiz kalmıştır. Bu noktada bize düşen en önemli görev Hocalı Soykırımı'nı ve Azerbaycan topraklarının işgal altında olduğunu unutmamak ve unutturmamaktır.

Hocalı Soykırımı'nı daha detaylı okumak için [tıklayınız.](#)